

Grondwatertrein

De Vlaamse regering wil het beheer van het grondwater verbeteren. Ze wijzigt daarom een reeks bepalingen in Titel II van het Vlareem, het Vlarel en het Omgevingsvergunningenbesluit. De VLAREM II-wijziging omtrent grondwater of de zogenaamde 'Grondwatertrein' is goedgekeurd op 21/6/2024 en op 26/09/'24 gepubliceerd.

Algemeen

Het is werkelijk een hele trein aan maatregelen, onder meer met betrekking tot: bemalingen, lozen van bemalingswater, , lozingen in grondwater, kunstmatig aanvullen van grondwater, circulair watergebruik en geothermie. Ook de voorwaarden voor de gewone grondwaterwinningen (waterputten) wijzigen. En tenslotte zijn er, vooral voor de landbouw, nieuwe bepalingen omtrent droogleggingsprojecten en draineringen.

Hieronder geven we een overzicht van de bepalingen rond bemalingen, lozing van bemalingswater en geothermie die relevant kunnen zijn voor bedrijven.

Belangrijk is vooraf te melden dat de volumes nu als *netto* worden uitgedrukt. Dit *nettovolume* wordt als volgt gedefinieerd: het volume opgepompt grond- of bemalingswater (al dan niet uitgedrukt per tijdseenheid), verminderd met het volume grond- of bemalingswater dat in dezelfde watervoerende laag wordt teruggebracht als waaruit het is opgepompt.

Tijdelijke bemalingen

Niet ingedeelde bemalingen

Volgende bemalingen zijn niet langer ingedeeld en komen dus bij de uitzonderingen van rubriek 53 terecht:

Beperkte bemalingen die technisch nodig zijn voor de volledige verwezenlijking van werken, de aanleg van nutsvoorzieningen en archeologisch onderzoek, met inbegrip van het opnieuw in de ondergrond brengen van bemalingswater, met een debiet $< 1.000 \text{ m}^3/\text{d}$ en $< 10.000 \text{ m}^3/\text{j}$, $\leq 4\text{m}$ onder het maaiveld (mv) en een duur van maximaal 14 dagen.

Voorwaarden:

- Door erkend boorbedrijf;
 - Tellerstand begin en einde op eDOV (e-DOV Meldpunt boringen) melden.
- Bemaling van max. $150 \text{ m}^3/\text{j}$, om de exploitatie van constructies of terreinen mogelijk te maken/houden, voor de uitvoering van onderhoudswerken aan die constructies en voor andere toepassingen dan de ingedeelde bemalingen.

Proefbemalingen

Rubriek 53.1 wordt aangepast: er wordt nu onderscheid gemaakt tussen *proefbemalingen* en *proefpompings*.

Volgende grondwaterwinningen blijven klasse 3:

- *Proefbemalingen* gedurende < 1 maand, hierbij mag niet gegraven worden onder het natuurlijk grondwaterpeil.
- *Proefpompings* (tijdelijke onttrekking om de capaciteit van een put te bepalen en om hydrogeologische karakteristieken van de ondergrond te bepalen.) gedurende < 3 maanden.

Bemalingen voor tijdelijke werken

Rubriek 53.2., 'bemaling die technisch noodzakelijk is voor de verwezenlijking van werken of de aanleg van nutsvoorzieningen', wordt grondig gewijzigd. Voortaan is de indeling niet meer afhankelijk van de bestemming van het gebied, maar enkel nog van het netto debiet en de diepte van de bemaling. Daarnaast geldt het debiet

niet langer op jaarbasis, maar per project ('IIOA' - Ingedeelde Inrichting of Activiteit).

- 53.2.1°: netto opgepompt volume per IIOA tot 30.000 m³ – klasse 3
- 53.2.2° netto opgepompt volume per IIOA > 30.000 tot max. 180000 m³ en
 - verlagings tot max. 4 m onder mv
 - 1° volume max. 1.000 m³/d: klasse 3
 - 2° volume > 1.000 m³/d: klasse 2
 - verlagings tot > 4 m onder mv: klasse 2
- 53.2.3° netto opgepompt volume per IIOA > 180.000 m³: klasse 1

Voorwaarden bemalings tijdelijke werken

Bemalingspomp

- Enkel een erkend boorbedrijf mag de bemalingspomp plaatsen. Dat erkend boorbedrijf moet ook de tellerstand van de debietmeter bij plaatsen en bij de ontmanteling van de pomp op eDOV registreren.
- De exploitant moet de tellerstand dagelijks gedurende de eerste 5 dagen en daarna wekelijks registreren.
- Er moeten peilputten geplaatst worden: bij een bouwput min. 1 per 150 m omtrek, bij een lijntraject 1 per 400 m.
- De pomp moet automatisch gestuurd worden op het grondwaterpeil.
- Er is een meetinrichting per watervoerende laag nodig.

Analyse bemalingswater

Bij een potentieel verontreinigde locatie; dit is op een perceel of op < 20 m van een perceel dat voldoet aan:

1. Risicoground
2. Decretaal bodemonderzoek uitgevoerd
3. Schadegeval
4. Gebruiksbeperking voor grondwater, bv. PFAS no regret zone;

is vereist:

analyse op SAP (standaardanalysepakket) grondwater uit te voeren voor geval 1 tot 3, zijnde

- pH, geleidbaarheid, temperatuur

- zware metalen Pb, Zn, Cd, Cu, Ni, As, Hg, Cr
- BTEX
- Minerale olie
- VOCl
- Vinylchloride

Voor geval 4 dienen de parameters met gebruiksbeperking (bv. PFAS) geanalyseerd worden. Daarnaast dienen ook de parameters te worden geanalyseerd die in het vooronderzoek aangetroffen zijn.

Dit geldt pas voor bemalings die vanaf 1/7/'25 opstarten.

Bemalingscascade

Een bemalingscascade moet voortaan gevolgd worden, met name:

- stap 1: het beperken van het netto onttrokken volume bemalingswater;
- stap 2: het nuttige gebruik van bemalingswater;
- stap 3: het lozen van bemalingswater in oppervlaktewater of RWA (regenwaterafvoer);
- stap 4: het lozen van bemalingswater in de openbare riolering.

Stap 1: Infiltratie

Bemalingswater weer in de ondergrond brengen is verplicht bij bouwputten, als de kwaliteit voldoet en als een infiltratievoorziening kan op de werf of op openbaar domein:

- Minstens deels infiltratie: bij bouwput > 30 dagen actief, indien het kan met een leiding van max. 200 m;
- Minstens deels infiltratie: bij bouwput voor bemaling klasse 1 en > 6 maand actief, indien het kan met een leiding van max. 500 m;
- Min. 75% infiltratie: bij bouwput > 30 dagen actief en max. verlagings > 6 m-mv

Dit is n.v.t. als vóór 01/07/2025 vergund, en uiterlijk 31/12/2026 gestart, er blijft nadien ook een afwijkingsmogelijkheid

Het water moet voldoen aan (in volgorde naargelang deze normen bestaan):

1. De milieukwaliteitsnorm voor grondwater voor ongewenste en toxische stoffen en pH
2. Richtwaarde voor grondwater VLAREBO
3. Rapportagegrens gevaarlijke stoffen

Water met een verhoogde geleidbaarheid of chloridegehalte mag geïnfiltreerd worden als het ontvangende grondwater een hogere waarde heeft.

Stap 2: Hergebruik

Dit mag indien het water niet van een potentieel verontreinigde locatie komt, er moet aangegeven worden dat het water niet drinkbaar is.

Stap 3-4 lozing

- Lozing in de riolering mag niet als een oppervlaktewater of RWA kan bereikt worden met een leiding van max. 200 m vanaf de pomp.
- > 10 m³/u op riolering naar RWZI enkel met toestemming exploitant RWZI
- Geen wateroverlast voor derden

Permanente bemalingen

De bestaande rubrieken 53.4 en 53.5 worden samengevoegd in de nieuwe rubriek 53.5.:

- 53.5.1°: voor exploitatie openbare wegen/openbaar vervoer
- 53.5.2° waterbeheersing van mijnverzakingsgebieden
- 53.5.3° voor andere doeleinden* (tot 150 m³/j niet ingedeeld):
 - A) netto debiet > 150 tot 5.000 m³/j: kl3
 - B) > 5.000 tot en met 30.000 m³/j: kl 2
 - C) > 30.000 m³/j: kl 1

Het nuttige gebruik van bemalingswater tot maximaal 5000 m³ per jaar en het weer in de ondergrond brengen van bemalingswater, is hierbij telkens inbegrepen.

Voorwaarden permanente bemalingen

- Min. 1 peilput

*Andere doeleinden: bronbemalingen om:

1) het gebruik of de exploitatie van constructies of terreinen mogelijk te maken of te houden;

- Sturing pomp op grondwaterpeil
- Toepassen bemalingscascade
- Meetinrichting per watervoerende laag

Lozing van bemalingswater

Aangepaste definitie:

Bemalingswater wordt een apart subtype afvalwater. De definitie van bedrijfsafvalwater wordt aangepast waarbij bemalingswater uitgesloten wordt. Er komt een aparte definitie voor *potentieel verontreinigd bemalingswater*: bemalingswater dat is opgepompt op een locatie waar verontreinigende stoffen potentieel in het grondwater aanwezig zijn. Hieronder valt bemalingswater dat onttrokken wordt op of op minder dan 20 m van een perceel dat voldoet aan:

- Risicoground
- Decretaal bodemonderzoek uitgevoerd
- Schadegeval
- Gebruiksbeperking voor grondwater wegens vermoedelijke of aangetoonde aanwezigheid van verontreinigende stoffen.

Rubriek 3.8. lozen bemalingswater

Er komt een nieuwe rubriek voor lozing van bemalingswater afkomstig van bemalingen ingedeeld in rubriek 53.1.1°; 53.2 of 53.5. Hierbij is het toepassen van een waterzuiveringsinstallatie reeds inbegrepen. Dit geldt enkel voor ingedeelde bemalingen.

- 3.8.1°: lozing max. 2.500 m³/d
 - a) van bemaling ≤ 12 maanden en conc. gevaarlijke stoffen (GS): klasse 3
 - ≤ toetsingswaarde voor prioritair GS
 - ≤ 10 x toetsingswaarde voor overige GS
 - b) van andere bemaling dan a): klasse 2
- 3.8.2°: lozing > 2.500 m³/d: klasse 1

Zijn niet ingedeeld en dus vrijgesteld:

- Conc. GS ≤ toetsingswaarde

2) onderhoudswerken uit te voeren aan de constructies die op het terrein aanwezig zijn.

- Debiet max. 1000 m³/d en max. 6 maanden voor conc. GS ≤ 10x toetsingswaarde
- Niet potentieel verontreinigd bemalingswater max. 1000 m³/d en max. 6 maanden
- Niet potentieel verontreinigd bemalingswater max. 1000 m³/d voor de duur van de werken bij aanleg lijninfrastructuur met openbaar karakter.

Voorwaarden (nieuwe afdeling 4.2.9.)

- Toepassen bemalingscascade
- Volume te bepalen via debietmeter
- Monstername kan via aftapkraan
- Kwaliteitskader

Geothermie

De rubrieken en voorwaarden voor geothermie worden aangepast. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen open systemen waarbij grondwater wordt rondgepompt (bv. KWO) en gesloten systemen waarbij een koelvloeistof wordt rondgepompt (bv. BEO).

Open systemen

Rubriek 53.6. wordt aangepast en uitgebreid. Dit betreft een grondwaterwinning voor thermische energieopslag in watervoerende lagen met inbegrip van terugpompingen en het nuttig gebruik van spuiwater:

- 53.6.1°: debiet ≤ 30.000 m³/j en
 - a) diepte ≤ dieptecriterium***: klasse 3
 - b) diepte > dieptecriterium en <500 m: klasse 2
- 53.6.2°: debiet > 30.000 en < 100.000 m³/j en < 500 m diepte: klasse 2
- 53.6.3°: debiet >100.000 m³/j en < 500 m diepte: klasse 1
- 53.6.4°: > 500 m diepte: klasse 1

*** locatiespecifiek dieptecriterium volgens kaart op het nieuwe Geothermieloket van DOV Vlaanderen

Voorwaarden

- Herinfiltratie spuiwater in freatisch grondwater

- Dubbelwandige platenwisselaar (nieuw en bij vervanging)
- Voor klasse 1 < 500 m diep:
 - Peilputten aantal naargelang het debiet
 - Jaarlijkse analyse
 - Maandelijkse temperatuurmeting t.h.v. filter in de aangepompte laag
- Aparte rubriek en voorwaarden voor diepe geothermie (≥ 500 m)

Gesloten systemen

Rubriek 53.6 verandert niet, er is wel een aanpassing van de voorwaarden i.v.m. de toegelaten koelmiddelen:

- De toegelaten koelmiddelen worden bepaald door VMM
- Nieuwe stoffen kunnen enkel indien risico op aantasten grondwater niet groter is dan bij monopropyleenglycol

In werking

De Grondwatertrein is in werking getreden tien dagen na de publicatie in het Belgisch Staatsblad. Concreet betekent dit dus dat de meeste bepalingen van kracht zijn gegaan 6 oktober 2024. Er zijn hierop echter uitzonderingen, met name voor de artikelen die eerst een aanpassing van het omgevingsloket vragen. De minister heeft bepaald dat deze in voege treden vanaf 8 april 2025. De aanpassing is intussen beschikbaar: aanvragen die vanaf 8 april worden ingediend moeten dus volgens de nieuwe regeling gebeuren.

Inlichtingen

Voor verdere info en/of invulling van deze wetgeving gericht op uw specifieke situatie of geplande investeringen kan u steeds terecht bij Antea Group.

Geert T'Kindt +32 (0)498 90 27 47

Geert.tkindt@anteagroup.be

Marleen Verbruggen +32 (0)3 221 55 26

marleen.verbruggen@anteagroup.be

